

надає уваги цьому непересічному явищу в історії розвитку радянської школи. Ідеологія Пролеткульту здійснила великий вплив на радянську шкільну естетику, розбудову всього шкільного життя. Не називаючись пролеткультівською, вона ввійшла в позакласну й позашкільну роботу, у клуби, будинки культури, театральні студії як основа нової ідеології, нового світовідчуття. Пролеткультівська естетика і нині залишається в шкільній культурі (стінгазета, графіки, гімнастика (піраміди), новий театр, хода містом (селом) на свята тощо)» [1].

Історіографічний аналіз праць засвідчив недостатню дослідженість процесів становлення й діяльності Пролеткульту в Україні в 1917–1932 рр., що, безумовно, є актуальним для науково-організаційного забезпечення ретроспективних досліджень у галузі культури та освіти.

Список використаних джерел

1. Сухомлинська О. В. Радянська педагогіка як ідеологія: спроба історичної реконструкції / Ольга Сухомлинська // Історико-педагогічний альманах. – 2014. – Вип. 1. – С. 4–24.

О. І. Локшина

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ОСВІТІ

Джерельна база є важливим елементом наукових розвідок із порівняльної педагогіки. В умовах відсутності експерименту в компаративних дисертаціях вона забезпечує вірогідність наукових тверджень, висновків і рекомендацій, запропонованих автором.

До ключових характеристик джерельної бази відносимо автентичність, сучасність та достатність. Автентичність передбачає використання джерел мовою оригіналу, посилення на першоджерела; сучасність, яка означає використання в переважній більшості джерел, опублікованих протягом останніх 5–10 років, уможливорює розкриття стану й тенденцій розвитку освіти в зарубіжжі на сучасному етапі, що і являє собою предмет порівняльної педагогіки; достатність є запорукою різнобічного розгляду проблеми, що досягається використанням значної кількості джерел. В умовах відкритості світу та доступності електронних баз прослідковується виразна тенденція до зростання кількості джерел у дослідженнях із порівняльної педагогіки: до 500 для кандидатських дисертацій і до 700–1000 для докторських, із них 2/3 іноземними мовами.

За вимогами Рекомендацій до виконання дисертаційних робіт у галузі порівняльної педагогіки [1, с. 10–11], які розроблені провідними компаративістами України, джерельна база має містити такі складники: закони й підзаконні акти країни/країн, які вивчаються; монографічні дослідження зарубіжних і вітчизняних науковців; періодичні видання (зарубіжні та вітчизняні); аналітичні матеріали дослідницьких центрів

(університетських, регіональних, міжнародних), матеріали громадських, політичних організацій; статистичні дані; навчальні плани, програми та інші документи інституцій країни/країн, які вивчаються, що забезпечують перебіг педагогічного процесу в навчальних закладах певних рівнів і типів (відповідно до теми дослідження).

В умовах глобалізації помітною інновацією є дослідження регіональних і світових тенденцій розвитку освіти, які формуються міжнародними організаціями (ЮНЕСКО, Організацією економічного співробітництва і розвитку, Світовим Банком, Європейським Союзом та ін.), що актуалізує використання офіційних документів цих організацій, а також статистичних баз – Eurostat, UNESCO Institute for Statistics тощо.

Список використаних джерел

1. Рекомендації до виконання дисертаційних робіт у галузі порівняльної педагогіки // Педагогічна компаративістика – 2016: освітні реформи та інновації у глобалізованому світі : матеріали наук.-практ. семінару (Київ, 6 червня 2016 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 216 с.

О. Б. Петренко

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ПЕРІОДУ 1991–2017 РР.

Перед сучасними істориками педагогіки постають проблеми не тільки вивчення й осмислення педагогічної ретроспективи, а й відбору та класифікації історико-педагогічних джерел, тобто приведення їх у певний порядок за якимись загальними ознаками історико-педагогічних фактів, явищ культури, політичного, соціально-економічного чи духовного життя.

Питання класифікації джерел, поділу їх на групи, типи, види, різновиди привертало увагу істориків педагогіки у всі часи, адже, як стверджує В. Марасанова (2013), правильна класифікація джерел полегшує їхнє розуміння й наукову критику [3, с. 105–106]. Різноманітні класифікації джерел, які існують в історії педагогіки й виділяються на основі одного чи декількох критеріїв, проаналізовано нами в 2013 р. [4]. Однак поява великої кількості законодавчих, культурних джерел, що містять значущу для відтворення історії розвитку освіти й педагогіки інформацію, зумовлює потребу класифікації таких документів для забезпечення їх ефективного пошуку, відбору та формування надійної джерельної бази дослідження проблем історії педагогіки в новітній період: 1991–2017 рр.

На нашу думку, добір і класифікація джерельної бази пострадянського періоду повинні здійснюватися на основі відповідних підходів, певних специфічних критеріїв, які були б коректними з огляду на особливості поставленої мети та при цьому були б або універсальними, орієнтованими на базові ознаки джерел, або ж орієнтовані на пошук і формування джерельної бази конкретного дослідження.